

BDP

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 2117
Tarih: 02-11-2010

10/978

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Petrol ürünleri ile ilgili, Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırmasını arz ederiz.

1-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
2-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
3-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
4-AYLA AKAT ATA	BATMAN
5-BENGİ YILDIZ	BATMAN
6-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
7-EMİNE AYNA	MARDİN
8-FATMA KURTULAN	VAN
9-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
10-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
11-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
12-M. NURİ YAMAN	MUŞ
13-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
14-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SİRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

Dünya petrol arzını ve dolayısıyla fiyat oluşumunu etkileyen başlıca faktörler arasında; ülkelerin stratejik petrol rezervleri, üretici ülkelerin ellerindeki stok miktarı, üretim ve taşıma maliyetleri, mevsim koşulları, OPEC, IEA, ABD, Büyük Petrol Şirketlerinin strateji ve yatırım politikaları yer almaktadır. Fiyatın oluşmasında talep yönünden etki eden faktörler arasında; ekonomik gelişme, bölgesel ekonomik-siyasal-askeri faaliyetlerdeki karışıklıklar, enerji sağlama güvenliğindeki beklentiler ve ulaştırma sektöründe daha kaliteli petrol ürünlerine olan gereksinimin artması yer almaktadır.

Türkiye’de, petrolün rafineri çıkış fiyatı ile istasyonlar da satış fiyatı arasında yüzde 400 lere ulaşan bir fark bulunmaktadır.. Akaryakıt vergilerine bakıldığında ise benzinde rafineri çıkış fiyatına uygulanan vergi oranı yüzde 226, motorinde ise bu oran yüzde 188 dir. Dünya sıralamasın da Türkiye en pahalı Akaryakıtı kullanan ve bu akaryakıtta en fazla vergi veren ülke konumundadır. Prestijli İngiliz dergisi The Economist, internet sayfasında yer verdiği “Benzinde en yüksek vergi oranı tahsil eden OECD hükümetleri” başlıklı haber ve grafikte OECD ülkelerinde 1 Ocak 2009 itibariyle uygulanan benzin vergilerine dikkat çekmektedir. 16 OECD ülkesinin değerlendirildiği grafiğe göre, en yüksek vergi Türkiye’de tahsil ediliyor.

Akaryakıt fiyatlandırma aşamalarına bakıldığında vergi yükünün en büyük dilimini, litre başına sabit alınan özel tüketim vergisi (ÖTV) oluşturmaktadır. Ayrıca ÖTV üzerinden de yüzde 18 katma değer vergisi (KDV) si alınmaktadır.

Akaryakıt fiyatlarının yüksekolmasını etkileyen faktörlerden diğeri ise dağıtıcı firmalardır. Türkiye’de akaryakıt piyasasını domine eden 5 ana dağıtıcı şirket bulunuyor. Petrol ofisi, Shell-Turcas, BP, OPET ve Total pazarda yüzde 90 paya sahip. Sektörde çoğu bu şirketlere bağlı olmak üzere 12 bini aşkın satış istasyonu yer alıyor. İstasyonlarda sağlanan istihdam 100 binin üzerinde. Bu istasyonlar aracılığıyla yapılan yıllık akaryakıt satışı miktarı 14-15 milyar litreyi buluyor. İstasyon başına günde 3 bin 400 litrelik bir satış ortalaması var.

Belirli dönemlerde tüm dünyada petrol rafineri çıkış fiyatları düşüşe geçmesine rağmen bu düşüşün Türkiye’de tüketiciye yansıtılmaması, fakat yükselen petrol fiyatlarının pompalara derhal yansıtılması tüketicilerin yoğun tepkisine neden olmaktadır. Dağıtıcı şirketlerin kar paylarından feragat etmemeleri ve sektördeki dolaylı kartelleşme yüksek benzin fiyatlarının temel nedenlerindendir.

Sonuç olarak Türkiye’de petrol ürünlerinin dünya ortalamasının oldukça üzerinde olmasının temel iki nedeni yüksek vergiler ve dağıtıcı şirketlerin kartelleşerek petrol piyasasındaki hareketlenmeleri her zaman kendi lehlerine kullanmalarıdır.

Petrol ürünleri fiyatlarının dünya ortalamasına indirilmesi ancak, vergilerin düşürülmesi ve Petrol piyasasındaki kartelleşmenin önüne geçilmesi ile mümkün olacaktır. Bu nedenlerden dolayı Mecliste bir Araştırma Komisyonu kurulmalıdır..

ÜLKELERİN BENZİN FİYATLARI VE KİŞİ BAŞI MİLLİ GELİR KİYASLAMASI

Ülke	KİŞİ BAŞINA MİLLİ GELİR (euro)	Süper 95 Oktan (euro)
TÜRKİYE (1.)	4.251,00	2,05
İzlanda	43.576,00	1,6
İngiltere	35.460,00	1,42
Danimarka	44.929,00	1,35
Fransa	32.663,00	1,27
Norveç	54.521,00	1,24
İsrail	17.695,00	1,23
İsveç	38.449,00	1,22
Japonya	36.575,00	1,2
Almanya	32.695,00	1,18
İtalya	29.219,00	1,17
İsviçre	49.305,00	1,12
Lüksemburg	69.922,00	1,12
İrlanda	44.888,00	1,08
Kıbrıs Rum Kesimi	19.202,00	1,07
Yunanistan	18.722,00	1,01
Amerika	39.943,00	0,87
İspanya	24.141,00	0,87
Kanada	31.209,00	0,83
Rusya	5.340,00	0,5
Katar	37.610,00	0,39